

**WHATSAPP'IN KULLANIMININ AÇIK RIZA ŞARTINA BAĞLANMASININ
6698 SAYILI KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KANUNU VE KİŞİSEL
VERİLERİ KORUMA KURUMUNUN İLKE KARARLARI İŞİĞİNDA
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Mehmet Ali ÖZTOSUN¹

10.02.2021, Ankara

Kişisel verilerin işlenmesinde hukuki sebep olarak “açık rıza”nın belirlenmesinin söz konusu olduğu ve verilen hizmetin açık rıza şartına bağlandığı hususlara ilişkin olarak 2 Ağustos 2018 tarihinde, Kişisel Verileri Koruma Kurulu’nun (**Kurul**) 16.02.2018 tarihli ve 2018/19 sayılı Kararının özeti, Kurum internet sayfasında yayınlanmıştır². Söz konusu Kurul kararında da belirtildiği üzere, öncelikle kişisel verilerin işlenmesi sırasında ilgili kişilerden alınan **açık rıza, veri sorumluları tarafından bir hizmetin ifası için ön şart olarak ileri sürülemeyecektir.**

Kanun’un 3. maddesinde **açık rıza**; “*Belirli bir konuya ilişkin, bilgilendirilmeye dayanan ve özgür iradeyle açıklanan rıza*” şeklinde tanımlanmıştır. Kanundaki tanım çerçevesinde rıza kavramı özetle, kişinin sahip olduğu verinin işlenmesine, kendi isteği ile ya da karşı taraftan gelen istek üzerine onay vermesi anlamını taşımaktadır. Verilen rıza ile ilgili kişi, kişisel verilerinin akıbetine ilişkin kararını ifade etmiş bulunur. İlgilinin yapacağı rıza açıklaması, işlenmesine izin verdiği verinin **sınırlarının, kapsamının, gerçekleştirilme biçiminin ve süresinin** hatlarını anlaşılır bir şekilde çizmeye elverişli nitelikte olmalı ve veri işleyen faaliyetinin kapsama alanı bu hatlar çevresinde inşa edilmelidir.

---

¹Ankara Barosu

²<https://kvkk.gov.tr/Icerik/5412/Acik-Rizanin-Hizmet-Sartina-Baglanmasi> Erişim tarihi:09.02.2021

Kanundaki açık rıza tanımı ve söz konusu karar incelendiğinde, WhatsApp'ın uygulamayı kullanma şartı olarak kullanıcılara kabul zorunluluğu koyması kanuna açıkça aykırıdır. Kurul kararında da belirtildiği üzere WhatsApp'ın hizmetini açık rıza şartına bağlamış olması kullanıcıların baskı altına alacağından kullanıcıların iradelerini sakatlayacaktır. Kullanıcılardan kişisel verilerinin işlenmesine ve yurtdışında yerleşik üçüncü taraflara aktarılmasına yönelik rıza alınması işleminin ayrıştırılmadığı ancak kullanıcıların kişisel verilerinin işlenmesine rıza verirken yurtdışında başka bir veri sorumlusuna aktarılmasına rıza vermeyebileceği dikkate alındığında bu durumun Kanunda belirlenen açık rızanın unsurlarından “özgür iradeyle açıklanması” açısından bir ihlal oluşturmaktadır. Ayrıca KVKK'ya göre açık rızanın en geç veri işleme faaliyetinin başladığı anda alınması gerekmektedir. Açık rıza verilmesi bir irade beyanı olduğundan, süre limitine tabi tutulan irade beyanlarında kişilerin gerçekten özgür bir irade beyan ettiklerini söylemek zor olacaktır.

Kanunun 4'üncü maddesi uyarınca kişisel verilerin, “*hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun, belirli, açık ve meşru amaçlarla ve işleme amacı ile bağlı, sınırlı ve ölçülü olma ilkelerine uygun olarak işlenmesi, hangi kişisel verilerin işleneceği veya hangi amaçlarla kimlere aktarılacağı hususlarında gerekli bilgilendirmenin yapılmış olması*” ve “*her bir işleme/aktarma faaliyetine yönelik seçenek sunulmak suretiyle ayrı ayrı açık rıza alınması*” gerekmektedir. WhatsApp'ın kullanıcılarına yukarıdaki ilkelere uyarak bir sözleşme sunduğu söylenemez. Bu nedenle sözleşme kapsamı ve kanunda belirtilen diğer ilkelere tam olarak uyulmadığından açık bir ihlal söz konusudur.

Bunun yanı sıra açık rıza beyanında bulunan ilgili kişi sonrasında bu beyanını geri alabilir. Rızanın geri alınması, rıza beyanında bulunmak kadar zahmetsiz olmalıdır. Kişi istediği zaman verdiği rızayı geri alabilmelidir. Ancak rızanın geri alınması geçmişe etki etmez. Yani rızanın geri alınması, geri almadan önce rızaya dayanarak yapılan veri işleminin hukuka

uygunluğuna hanel getirmez. Geri alma ileriye y6nelik sonuç doğuracaktır. Rızanın geri alınması isteği veri sorumlusuna vardıktan sonra açık rıza sebebine bağlı olan t6m işlemlere veri sorumlusu tarafından son verilmelidir. Rızanın geri alındığı aşamadan sonra veri işlenmesine devam edilmesi hukuka aykırı olacaktır.

Bir başka sorun ise kişisel verilerin yurt dışına aktarılması ile ilgili. Kanunun 9. Maddesinde Kişisel veriler, ilgili kişinin açık rızası olmaksızın yurt dışına aktarılamaz.

Kanuna g6re kişisel veriler, 5. maddenin ikinci fıkrası ile 6. maddenin 6c6nc6 fıkrasında belirtilen şartlardan birinin varlığı ve kişisel verinin aktarılacağı yabancı 6lkede; yeterli korumanın bulunması, yeterli korumanın bulunmaması durumunda ise T6rkiye'deki ve ilgili yabancı 6lkedeki veri sorumlularının yeterli bir korumayı yazılı olarak taahh6t etmeleri ve Kurulun izninin bulunması kaydıyla ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın yurt dışına aktarılabileceği d6zenlenmiştir.

WhatsApp Inc. Tarafından WhatsApp uygulamasını kullanmak isteyen kullanıcıların, kişisel verilerinin işlenmesine ve yurt dışında bulunan 6c6nc6 taraflara aktarılmasına rıza verilmesini içerecek şekilde kullanım şartlarının g6ncellendiği, bu kapsamda rıza vermeyen kullanıcıların uygulamayı kullanamayacağına ve hesaplarının silineceğine dair bilgilendirme iletildiği tespit edilmiştir.

S6z konusu bilgilendirme metninde y6nlendirme yapılan gizlilik politikasında ise, hangi verilerin hangi amaçlarla işleneceği ifade edilmekle birlikte, işlenen verilerin WhatsApp Inc. tarafından yurtdışında yerleşik bulunan hizmet aldığı ve hizmet verdiği Facebook grup şirketleri, tedarikçileri, iř ortakları, hizmet sağlayıcıları ve diğer 6c6nc6 taraf veri sorumluları gibi net olarak belirli olmayan taraflara teknik destek, teslimat ve diğer hizmetleri sağlamak, araştırma yapmak, pazarlama ve anket vb. gibi yine belirli olmayan amaçlarla aktarılacağının ifade edilmekte olduğu g6r6lmektedir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle WhatsApp'ın kullanıcılarına uygulamayı kullanmak için zorunlu ön şart olarak koyması kullanıcıların özgür iradelerini sakatlayacağı, sözleşme kapsamının muğlak olmasından dolayı hangi verilerin kiminle paylaşılacağı konusunda bir netlik bulunmaması, Kanunun 4. Maddesinde belirtilen ilkelere tam olarak uyulmadığı, veri işlenmesi için verilen rızanın kolayca geri alma imkanı tanınmaması nedenlerinden dolayı kişisel verilerin işlenmesinde ihlal oluşturduğu kanaatindeyiz.